

Zpráva o Valném shromáždění IUPS
a o XIX. mezinárodním psychologickém kongresu
v Londýně ve dnech 27.7. až 2.8.1969.

Předběžná zpráva pro interní potřebu Československé psychologické společnosti. Její definitivní forma vznikne po konfrontaci s doplňky, opravami a poznámkami Doc. O. Kondáše.

Získané materiály budou dány k dispozici na sekretariátu společnosti (členům k nahlédnutí, funkcionářům výboru, komisí a sekcí ke krátkodobému zapůjčení).

Obsah:

1. Valné shromáždění IUPS
 - 1.1. Celková charakteristika
 - 1.2. Organizační záležitosti
 1. Přijímání nových členských organizací
 2. Příští kongresy
 - 1.3. Zprávy funkcionářů Výkonného výboru IUPS
 1. Zpráva presidenta a generálního tajemníka.
 2. Zpráva pokladníka
 - 1.4. Zpráva Komise pro publikace a komunikační otázky
 - 1.5. Zpráva Komise pro mezinárodní výměnu studentů a vědců
 - 1.6. Zpráva zástupce UNESCO
 - 1.7. Interantional Journal of Psychology
 - 1.8. Volby a noví funkcionáři IUPS
2. Kongres
 - 2.1. Celková charakteristika
 - 2.2. Organizace kongresu.
 1. Popis
 2. Kritické poznámky
 - 2.3. Československá účast
 - 2.4. teorie a aplikace v psychologii
 - 2.5. Symposium o komunikaci psychol.informací
 - 2.6. Poznámky k některým vědeckým symposiím
 - 2.7. Závěrečné sezení: perspektivy v psychologii

1. Valné shromáždění IUPS

1.1. Celková charakteristika

Valné shromáždění zasedalo při příležitosti XIX. mezinárodního psychologického kongresu celkem čtyřikrát: 27. července dopoledne, 31. července dopoledne a odpoledne, a 1. srpna navečer. Poslední zasedání bylo t.zv. otevřené, t.j. přístupné též jednotlivým členům národních společností.

Zasedání se zúčastnilo 50 plnomocných delegátů národních společností, výkonný výbor IUPS a několik pozvaných hostů, včetně zástupce UNESCO. Čsl. psychologická asociace měla delegáty dva (jako všechny společnosti, které mají přes 500 členů): Doc. Dra Kondáše a Dra Madlafouska.

Na otevřeném jednání byla velmi malá účast (asi 80 lidí), ale řada připomínek byla ostře kritická. Na př. již malá propagace a nevhodná doba tohoto otevřeného zasedání (navíc bylo - jako jediná akce na celém kongresu - přesunuto z úterý na pátek). Byl tam diskutován i smysl a obsah mezinárodních kongresů.

1.2. Organizační záležitosti

1.2.1. Přijímání nových členských organizací

V Holandsku po vzájemné dohodě přebírá členství v IUPS a tím i reprezentaci profesionální ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ psychologie Holandský psychologický ústav (Het Nederlands Instituut van Psychologen), který má 1.100 členů, na místo dosavadní zanikající De Nederlandse Vereniging voor Psychologie.

Žádost o přijetí do IUPS podala Psychologická asociace Iranu. Byla založena po několikaleté přípravě 7. listopadu 1968, má 50 členů, je přísně výběrová (většina plných členů jsou profesori na universitě), je jedinou organizací psychologů v Iranu, její stanovy byly uznány příslušnými státními orgány. Stanovy organizace byly dány členům Valného shromáždění k dispozici. Výkonný výbor IUPS doporučil přijetí iránské společnosti, což se stalo jedno-
myslně.

Stejně kladně bylo rozhodnuto o žádosti Federacion Columbiana de Psicologia. Byla založena v r. 1955 a uznána vládou 1958. Nyní má 131 členů. Kromě stanov má vypracován Professional Code of Ethics a na jeho dodržování dohlíží čestný tribunál. Má čtyři třídy členství: plné (fellow), řádné, studentské a čestné.

Podkladový materiál předložila též Kong Kong Psychological Society. Byla založena v únoru 1968 a má dnes 40 členů. Klade si m. j. za úkol vypracovat a prosazovat profesionální standard pro každé odvětví aplikované psychologie. Má vypracované stanovy, v nichž rozlišuje 4 třídy členů: profesionální, podpůrné, studenty, přechodné (visiting). Proti přijetí Hong Kongu vznesla námitky britská psychologická společnost s ohledem na stanovy IUPS a víceméně navrhovala, aby Hong-Kong byl její její oblastní částí. Diskuse byla poněkud vzrušená a těžko sledovatelná. Nakonec byl Hong Kong podmíněčně přijat, ale podmínky nebylo lze spolehlivě zachytit.

Pak byla projednávána žádost Pakistánské psychologické asociace. Byla založena v březnu 1968 a má přes 100 řádných členů. Stanovy předložené IUPS mají však nedostatky. Pakistánská asociace přislíbila jejich přepracování. Na londýnském valném shromáždění nebyla Pakistánská psychologická asociace zatím přijata. O jejím přijetí bude rozhodnuto poštovním hlasováním, až budou dány k dispozici další materiály a nové znění stanov.

Ještě méně podkladů předložila Panamská psychologická společnost a rovněž její přijetí bylo zatím odsunuto.

Pak sovětský delegát prof. Leontěv tlumočil a jménem sovětské delegace doporučoval žádost o přijetí Bulharské psychologické společnosti. Písemné podklady nemělo valné shromáždění IUPS k dispozici žádné. Přijetí Bulharské společnosti bylo londýnským valným shromážděním IUPS odmítnuto jako nedostatečně podložené a Výkonný výbor požádán o přiměřenou přípravu přihlášky.

1.2.2. Příští kongresy

Příští, t.j. XX. mezinárodní psychologický kongres bude (podle minulého rozhodnutí vlného shromáždění IUPS) v Tokiu r. 1972. Japonská delegace z představitela předsedu přípravného výboru tokijského kongresu, který informoval o zahájení prvních příprav. Kongres v Tokiu bude s největší pravděpodobností uprostřed srpna. Zástupce UNESCO ujistil finanční podporou (zejména mladších psychologů) tak, aby účast v Tokiu byla přiměřená.

Další kongres, t.j. XXI., bude v r. 1976. Dramatický moment při zasedání nastal (alespoň pro méně informované) v okamžiku, kdy generální tajemník IUPS oznamoval, že až do dnešního dne neobdržel žádnou nabídku. Ulehčení nastalo v okamžiku, kdy prof. FRAISSE jménem Francouzské psychologické společnosti požádal o pověření pro Francii. To bylo uděleno jednomyslně.

O uspořádání kongresu v r. 1980 nebylo zatím jednáno.

Byla odhlasována (zásadně) změna textu stanov IUPS o přípravě kongresu. Výbor IUPS bude předem dávat náměty a pravidla pro kongres, vlastní organizační výbor bude mít plnou autoritu definitivně rozhodovat o konkrétních realizacích. Desavadní praxe, kdy definitivně schvaloval výkonný výbor, byla zdlouhavá a nepružná. Definitivní znění příslušného textu stanov bude písemně zasláno národním společnostem k ratifikaci.

Tematika a organizační formy tokijského kongresu nebyly zatím stanoveny a výkonný výbor IUPS očekává podněty z národních společností a od jednotlivců.

Prof. Klineberg předložil tyto náměty:

1. problém agrese
2. psychologické aspekta studentských nepokojů
3. účinky sdělovacích prostředků, zvláště na násilnosti a kriminalitu
4. meziskupinové (inter-ethnické) vztahy v mezinárodní perspektivě

Prof. Nuttin navrhuje:

1. Vedle slovního překladu na kongresu by měl běžet písemný text překladu souběžně s přednáškou
2. Doporučuje uspořádat několik kolokvií, z nichž každé by se věnovalo určitému tematiku a skládalo by se z několika sezení, která by probrala námět kolokvia s různých hledisek (došlo by ke sdružování psychologů z různých disciplín)
3. Specialisté v jedné oblasti by měli osvětlit psychologům v jiných oblastech, co je nejnovějšího za objevy a směry v jejich oblasti a jakou pomoc by tato oblast potřebovala od jiných oblastí.

1.3. Zpráva funkcionářů Výkonného výboru IUPS

1.3.1. Zpráva presidenta a generálního tajemníka

Výkonný výbor se v minulém období zabýval spoluprací se čtyřmi mezinárodními odbornými organizacemi, které jsou přidruženy k IUPS. Je to International Association of Applied Psychologists, Association of French Speaking Psychologists, International Council of Psychologists a Interamerican Society of Psychology.

Dále byla diskutována otázka vztahů k některým mezinárodním organizacím jako je ICSU, ISSC, International Brain Research Organisation (IBRO),.

Spolupráce s International Union of Biological Science probíhá hlavně prostřednictvím její Section on Experimental Psychology and Animal Behavior of the Division of Zoology.

Příspěvkem IUPS k mezinárodnímu biologickému programu je příručka, připravená pracovní skupinou pod vedením S-BLESHEUVEL z Jižní Afriky: Methods for the measurement of Psychological Performance. IBP Handbook No 10. Blackwell Scientific Publications, Oxford and Edinburgh, 1969.

Výkonný výbor kontroloval postup výzkumných prací, které jsou dělány pod hlavičkou IUPS. Je to výzkum alfabetismu v Asii, vývoj dítěte v Africe, postoje studentů v Evropě. Výzkumy jsou průkopnické v tom smyslu, že jde o mezikulturální a přitom interdisciplinární studie.

V diskusi prof. Nuttin poukazoval na vzrůst "kompetenčních" sporů s některými sociálními vědami, zejména se sociologií. Prof. Klineberg však s tímto názorem nesouhlasil.

Prof. Pfafmann (nový prezident Sekce experimentální psychologie a chování zvířat při oddělení zoologie IUPS) vyzval, aby další národní společnosti vstupovaly do této organizace (zatím je jich 15).

Prof. Summerfield poukazuje na zlepšení vztahu s biologickými vědami díky spolupráci v Mezinárodním biologickém programu ("biologové si uvědomují, jak mnoho potřebují spolupráci s behaviorálními vědami").

Prof. Leontěv oznámil, že brzy vyjde ruský materiál z XVIII. mezinárodního psychologického kongresu v Moskvě v r. 1966. Pro cizojazyčná vydání se hledají obchodní spoje.

Prof. Mailoux doplnil, že výzkum na thema "Jak psychologie přispívá k liberalisaci lidí" se provádí na území Pakistánu.

Prof. Klineberg informuje, že thema o studentských nepokojích je studováno na reakcích studentů ve Francii, Anglii, západním Německu a Izraeli.

1.3.2. Zpráva pokladníka

Příjemné bylo konstatování, že ČS. psychologická asociace patří mezi tu polovinu, která má na r. 1969 již zaplacený příspěvek (60 dolarů). Méně příjemné pro nás bude, že příspěvek se od příštího roku zdvojnásobuje, t. zn. 20 dolarů na každých 100 členů společnosti. Důvody (zvětšování a prodražování agendy IUPS) byly tak přesvědčivé, že toto rozhodnutí přijalo Valné shromáždění IUPS jednomyslně.

Ze zprávy pokladník prof. N. MAILLOUX (Canada) vyplývá, že příjmy a vydání jsou sice dlouhodobě v rovnováze, ale bylo nutné velmi šetřit v některých agendách IUPS.

Ze subvence UNESCO bylo 5.000 dolarů použito k rozvinutí mezinárodních výzkumů interdisciplinárních vztahů v psychologii. Na vydávání International Journal of Psychology se doplácí ročně asi 1.000 dolarů. Výdaje spojené s administrativou a výkonným výborem činí 5.000 dolarů.

1.4. Zpráva komise pro publikace a komunikační prostředky.

(Committee on Publication and Communication)

Přednesl ji předseda komise J. Nuttin (Belgie).

Časopis Psychological Abstract pracuje pod patronací této komise. Nedo-
statkem je referování o časopisech vydávaných v "odlehlejších" jazycích.
Všeobecně pak je třeba zajistit zasilání monografií k recenzování pro
Psychological Abstract.

Národní společnosti mají naléhat na redakce časopisů svých zemí, aby
články opatřovaly shrnutím v anglickém jazyku a av angličtině aby byly
též doprovody ke grafům a tabulkám.

Připravuje se 2. vydání International Directory of Psychologists, dále
kniha Teaching of Psychology. Rozpracován je Tri-lingual Lexicon, avšak
ustrnul jen v prvních fázích pro malou kooperativnost v některých zemích.
Připravuje se publikace Psychology and International Relations.

1.5. Zpráva komise pro mezinárodní výměnu studentů a badatelů.

(Committee of International Exchange of Scholars and Students.)

Zprávu přednesl předseda prof. Summerfield (Anglie).

Vznik a práce této komise se řídí všeobecně přijatým názorem, že nejvy-
datnější pomocí ke vzájemné hlubší informovanosti a k vyrovnanému pokroku
v psychologických oborech jsou dlouhodobé pobyty studentů a mladších vě-
deckých pracovníků. Komise v rámci svých možností se tomu snaží napomáhat
především vyhledáváním různých možností (nikoliv jednotlivých případů).

Upozornění, že American Psychological Association vydala v r. 1966
publikaci International Opportunity for Advance Training and Research in
Psychology.

Dále upozornění, že kanadská vyslanectví mají přehled o volných nebo
přechodně uvolněných pracovních možnostech v psychologii, na která by
mohli v rámci svých zájmů nastoupit mladší pracovníci.

1.6. Zpráva zástupce UNESCO

IUPS je zapojeno na UNESCO jako monopolní mezinárodní representant psychologie a její činnost je převážně závislá na finančních dotacích UNESCO (v r.1968 9.000 dolarů).

na londýnském valném shromáždění IUPS byl zástupcem UNESCO prof.H. ALPERT, který podal zprávu o státní práci dosavadní i perspektivní. V r.1970 (?) bude Mezinárodní rok vzdělání. Tíha jeho rozvíjení bude právě na IUPS a na International Brain Research Organization. Navržená témata jsou "Výuka jazykům" a "Znevýhodněné děti".

Unesco chce s IUPS navázat smlouvu o výzkumu "Úloha psychologie pro zlepšení mezinárodních vztahů."

Koncem roku 1969 má vyjít kniha Unesco "Pokrok výzkumu v soc.vědách (v ní je příspěvek prof.J.Piageta o psychologii a o interdisciplinárním výzkumu).

Prof.Alpert doporučoval, aby se národní společnosti spojily s národními komitáty UNESCO ve svých zemích.

Diskuse po zprávě prof.Alperta se soustředila kolem požadavku, aby UNESCO více podporovalo sociální vědy.

2. Kongres

2.1. Celková charakteristika

Organizovaných psychologů na světě se odhaduje kolem 100.000. Na londýnském kongresu se jich sešlo asi 2.000, tedy 2 %.

Viděno z hlediska některých disciplín, lze těžko kongresu přisoudit charakteristiku reprezentativnosti. Nezdá se, že by se na kongresu objevily zcela nové syžetky, které by se odtud šířily rychleji než z časopisů. Vzhledem k nerepresentativnosti a nedostatku času na diskuse nedošlo k myšlenkovému střetávání závažnějšího rozsahu. Při velkém počtu účastníků a tak rozmanitými zájmy ~~nikdy~~ stále hodně námahy a času navazovat nové kontakty.

To všechno zřejmě lépe plní specializovaná symposia, dílčí konference atd. a však nedokáží to, co londýnský kongres udělal. Demonstroval scoulnalost velmi mnoha oborů a specializovaných disciplín psychologické teorie a praxe.

A navíc. Právě Londýn, kde se před desítkami lety odehrával jeden z prvních mezinárodních psychologických kongresů (Wundt odmítl se jej zúčastnit pro zařazení vědecky nepřijatelných tematik), akcentoval mohutný rozvoj ~~psychologie~~ psychologie ~~těch~~ v těch úsecích, které se plně opřely o vědeckou metodologii.

XIX. mezinárodní psychologický kongres byl pořádán Mezinárodní unií psychologické vědy a Britskou psychologickou společností. Patronem byl princ Philip, vévoda edinburský. Presidentem kongresu byl G.C. Drew.

Kongres trval sedm dní. Začínal v neděli 27. července odpoledne zahajovací ceremoniálem v mohutném a krásném (druhé adjektivum platí spíš jen pro vnitřek) Royal Festival Hall a končil tamtéž v sobotu 2. srpna dopoledne závěrečným symposiem na thema "Psychologie v budoucnu".

Dvě večerní přednášky se konaly v přednáškové síni "Obecního domu" ve čtvrti St. Pancras v blízkosti Londýnské university. Všechny ostatní akce kongresu se odehrávaly na 7 různých místech londýnské university ve vzdálenosti 100 až 600 metrů od středu, jímž bylo registrační a informační centrum.

Každý účastník kongresu dostal m. j. Supplement to the Bulletin of the British Psychological Society na thema Psychology in Great Britain (editorem tohoto čísla byl B.M. Foss). Na téměř 50 stranách jsou stručné popisy všech zájmových oblastí teoretické i aplikované psychologie ve Velké Británii. Popisy jsou stručné a věcné, ale nepostrádají ani střízlivé sebehodnocení včetně upřímné sebekritiky. Jaký kontrast s tím, co jsme četli k 50. výročí čsl. psychologie!

Avšak nejen tento sešitek, ale i samo úvodní sezení jakož i nasazování anglických psychologů do předsednictev a mezi mluvčí symposií dalo anglické psychologii velkou příležitost se "předvést".

2.2. Organisace kongresu

2.2.1. Popis organizace

Jádrem kongresových jednání byla symposia. Dlouhá symposia trvala 3 hodiny, krátká 1 1/2 hod. Každé symposium mělo jednoho nebo dva předsedající, 2 až 8 mluvčích, k tomu obvykle jednoho nebo dva diskutující, kteří promluvili závěrem a měli zaujímat stanoviska k různým názorům předchozích řečníků. Pak byla příp. otevřena veřejná diskuse resp. dotazování.

U většiny symposií byly v programu uvedeny ještě "Papers for review", ale jejich funkce při vlastním kongresu mi zůstala utajena. Patrně se objeví v tištěném materiálu o kongresovém jednání.

Temata některých symposií měla široké názvy. Na př. Behavior therapy, Human aggression, Evolution of behavior, theory and practice of measurement, Attention. Jiná symposia byla více soustředěna, na př. On-line computing in psychology, Deductive thought, Tracking skills, The effects of intra-uterine stimulation, Dimensions of arousal, Non-verbal communication.

Celkem bylo 22 dlouhých symposií, 30 krátkých symposií resp. přehledů a 25 přednáškových tematických okruhů (každému věnováno 1 1/2 hod.). Některé přednášky byly kongresem "objednány" (na př. N.E. Miller: Autonomic learning: clinic and physiological implications), ostatní "zaslané" byly volně seskupeny do celků, jako Animal Psychology, Social conflict, Animal learning, Language and Speech, Cognitive Processes, Memory.

Kromě zahajovacího, závěrečného a 2 večerních jednání probíhaly všechny ostatní akce paralelně na 5 místech. Začátky a přestávky byly voleny tematicky a časově tak, aby bylo usnadněno přechází a volba bližších tematik.

2.2.2. Kritika organizace kongresu.

Průběh kongresu, zejména v prvních dnech než se účastníci adaptovali, zacvičili a navzájem se byli s to informovat, trpěl určitou nedoorganizovaností, značně poddimensovanou informační vybaveností. V základech byla organizace kongresu do do prostoru a času dobře promyšlena a také dodržována, takže nakonec nikdy nedošlo k chaosu nebo hromadným omylům. Avšak účastníci ztráceli zbytečně čas a nervy.

Na letišti nebyl informační kancelář kongresu ani informační tabule. Budova, kde se účastníci dostávali k prvním informacím, nebyla zvenku označena, tím méně nebyly v blízkosti směrovací značky. Sama registrační kancelář fungovala dobře. Účastníci dostali dosti dobré pomůcky pro orientaci v Londýně, ale slabší vybavení pro kongres samotný. Mapky s označením míst konání přednášek byly drobné, tisk vyžadoval spíš lupu než normální zrak. Mapky nedávaly dobrou představu o skutečných vzdálenostech i o bludišti budov, podchodů a schodišť univerzitních komplexů. Orientačních tabulek bylo velmi málo, někdy chyběla i na uzlových místech, t. zv. uklidňovací značky nebyly vůbec.

Velikost přednáškových síní byla přiměřená. Dvojjazyčnost kongresových jednání (angličtina, franština) byla všude plně zajištěna spolehlivými rádiovými sluchátky.

Odbočka banky a směnárny při kongresu fungovala výtečně. Zato kongresová kancelář Čocka se podobala spíše našemu předprodeji lístků na večerní karštejnské divadlo. Technickým vybavením, počtem ani kvalitou pracovníků (většinou jednoho) neodpovídala mezinárodní události a vedla k hodinovým ztrátám účastníků.

Hluboce byla poddimensována skříňka pro poštu a deska se vzkazy.

K vlastnímu kongresovému jednání dostali účastníci málo materiálu. Útlá knížečka obsahovala pouze abstrakta přihlášených a vyžádaných referátů, což byla menší část kongresových jednání. Materiály k symposiím nebyly žádné a právě tu by byly podstatně přispěla k jejich úspěchu (kdyby totiž účastníci předem znali these aktivních účastníků symposií). Celá informace o 3 hodinovém symposiu, jehož se účastnilo 2 až 6 řečníků, se scvrkla na nadpis, jména referentů a 5 až 10 řádek obecnějších informací.

Některá symposia nebyla dobře připravena. Aktivní účastníci se na poslední chvíli domlouvali s předsedajícím a mezi sebou, v některých došlo k určité desorganizaci tím, že se aktivní účastníci nedostavili (někde až polovina).

2.3. Československá účast na kongresu

Počet účastníků z Československa se odhaduje přes 50 (včetně Čechoslováků, kteří jsou t.č.v zahraničí a na kongres přijeli jménem ústavu a země, kde nyní pracují). Oficiální seznam uváděl 22 účastníků, ale byl neúplný, neobsahoval ani některé aktivní účastníky.

ČSR mělo 15 aktivních účastníků, z toho:

- 1 řídící symposia (J. Bureš)
- 7 řečníků na symposiích (H. Papoušek, J. Křivohlavý, V. Břicháček, O. Burešová, J. Linhart, J. Bureš, O. Kondáš)
- 1 diskutujícího na symposiu (J. Srnec)
- 2 články pro přehled na symposiích (E. Holas, D. Svorad)
- 4 referáty přijatých k přednesu (Z. Jelínková, J. Exner, D. Kováč, I. Šípš)

(Pro srovnání Francie měla 1 předsedajícího, 14 řečníků, 7 diskutujících, 2 článků pro přehled, 6 referátů, tedy 33 aktivních účastníků.)